

5. Dariyuchuk S. Press coverage of the problems of physical activity of children and juniors in Bukovina on the XX century («Bukoviner statemen»). Scientific Development of New Eastern Europe: Conference Proceeding. Riga, Latvia Baltija Publishing, 2019. P. 16-19.
6. Egan P. Boxiana. Sketches of Ancient and Modern Pugilism: Comprising The only original and complete lives of the boxers. Illustrated with numerous portraits. Vol.II. London: printed for PaternosterRow. 1829. 580 p.
7. Gheorghe Ardelean, Oleh Vynnychuk. Riding – sport and health. Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2019 р., Тернопіль). Тернопіль, 2019. С.112–114.

References

1. Dariyuchuk S. (2021) Problems of physical education of children and youth in the Ukrainian press of Bukovina (second half of the XIX – beginning of the XX century). (Candidate of Dissertation ped. Sciences).
2. Trenter Neil. (2006) Sport, Economy and Society in Great Britain (1750–1914): abstract. Domestic notes. Т.33. №6. Pp. 42–53.
3. Tumak Y. (2011) Activities of physical culture and sports societies of Bukovina of cultural and educational orientation (second half of the XIX century). Bulletin of the Carpathians. nat. un-tu. Pedagogy. Ivano-Frankivsk. P.2. S. 58–60.
4. Tsybanyuk O. (2008) Management of the system of physical education of schoolchildren in Bukovyna (second half of the XIX – beginning of the XX century): author's ref. dis. ... Cand. ped. Science: 13.00.01. Ivano-Frankivsk.
5. Egan P. Boxiana. (1829) Sketches of Ancient and Modern Pugilism: Comprising The only original and complete lives of the boxers. Illustrated with numerous portraits. Vol.II. London: printed for PaternosterRow.
7. Gheorghe Ardelean, Oleh Vynnychuk. (2019) Riding – sport and health. Current issues of sports development for all: experience, achievements, trends: Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference (October 24-25, 2019, Ternopil).

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.9(140).11
УДК 796:86:796.032

Дрюков О. В.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту
Хмельницький інститут соціальних технологій

Кувалдіна О. В.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
завідуюча кафедрою теоретичних основ олімпійського та професійного спорту
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова, м. Миколаїв

Дрюков В. О.
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
професор кафедри теоретичних основ олімпійського та професійного спорту
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова, м. Миколаїв

УКРАЇНА НА ІГРАХ XXXII ОЛІМПІАДИ У ТОКІО: ПІДСУМКИ, ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ОЛІМПІСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ

Розглянуті і проаналізовані виступи українських спортсменів на Іграх XXXII Олімпіади, а також здійснено аналіз досліджень щодо вивчення проблеми удосконалення їх підготовки. Показано, що результати виступів збірної команди України на Іграх XXXII Олімпіади – це гідний результат для тих умов в яких живе зараз Україна. Відмічається, що сьогодні система розвитку олімпійських видів спорту в Україні не є оптимальною. Для оцінювання сучасного стану функціонування і розвитку олімпійських видів спорту було проведено PEST-аналіз на матеріалі фехтування. Проведений PEST-аналіз показав, що на даний час розвиток фехтування гальмує низка факторів макросередовища і умов, які потребують проведення ряду реформ. Таким чином, для забезпечення надалі завоювання призових місць на Олімпійських іграх необхідна розробка моделі інноваційного розвитку олімпійських видів спорту на основі стратегічного партнерства між державою, громадськими спортивними організаціями, наукою, сферою освіти і бізнесу.

Ключові слова: види спорту, Ігри Олімпіад, підсумки, PEST-аналіз.

Driukov Oleksandr, Kuvaldina Olga, Driukov Volodymyr. Organizational and managerial aspects in improvement of Olympic training at sportsmen under modern conditions of development in Ukraine. The performances of Ukrainian athletes at the XXXII Olympic Games have been considered and analyzed. The analysis of studies aimed at investigating the problem of their preparation improvement has been performed. It is shown that the results demonstrated by the national team of Ukraine at the XXXII Olympic Games are presentable for the conditions in which Ukraine now lives. It is noted that today the system of development of the Olympic sports events in Ukraine is not optimal. There is an apparent shortage of modern training centers, inefficient budgetary and extrabudgetary funding, imperfection of statutory and regulatory, and organizational and managerial, scientific and methodological, medical, informational, and staffing support. Therefore, the strategy for the development of the Olympic sports events in the modern conditions of development of Ukraine necessitates the formation and scientific substantiation of conceptual bases for the successful dynamic development of the Olympic sports events. To assess the current state of functioning and development of the Olympic sports events, a PEST- analysis was conducted on fencing material. It is established that in the group of

politico-legal factors the most significant is legislative support for the development of sports events in Ukraine; in the group of economic factors - financing and logistics of sports schools; in the social group - the level of coaching and teaching staff and working conditions in sports schools; in the group of technological factors - innovative technologies and their impact on fencing development. The results of the study indicate that fencing development is hampered by several macro-environmental factors and conditions that require certain reforms. As our study shows, the process of functioning and development of the Olympic sports events in modern conditions requires the formation of brand new economic foundations and the search for new organizational and legal forms of their functioning. In our opinion, this is a transition from the extensive model of sports event development, which is used in Ukraine today, to an innovative one. Thus, to ensure further capturing award-winning places at the Olympic Games, a model of innovative development of the Olympic sports events based on a strategic partnership between the state, public sports organizations, science, education, and business should be developed.

Keywords: sports events, Olympic Games, results, PEST-analysis.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним з основних показників розвитку спорту вищих досягнень у світі є результати виступу спортсменів на Олімпійських іграх. Головним критерієм ефективності системи підготовки спортсменів є завоювання золотих медалей і призових місць.

Сьогодні перемога на Олімпійських іграх сприймається як успіх не тільки окремого спортсмена, а й країни, представником якої він є, що приводить до гострої боротьби в неофіційному командному заліку. В цілому це висунуло проблему вдосконалення організаційно-управлінських напрямів розвитку олімпійських видів спорту.

У низці робіт [1, 2, 4] розглянуто різні аспекти розвитку олімпійських видів спорту. Авторами показано, що в умовах ринкових відносин, комерціалізації та професіоналізації спорту вищих досягнень велике значення набуває модернізація організаційно-управлінських форм функціонування і розвитку видів спорту.

Отже, актуальним стає пошук способів подальшого вдосконалення організаційно-управлінських форм функціонування і розвитку видів спорту у сучасних умовах розвитку України.

Мета дослідження – проаналізувати спортивні результати українських спортсменів на Іграх XXXII Олімпіади та визначити шляхи розвитку олімпійських видів спорту.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, інформаційної мережі Інтернет, технічних протоколів Ігор XXXII Олімпіади, опитуванні, методи математичної статистики.

Виклад основного матеріалу досліджень. З 23-го липня по 8-ме серпня 2021 р. у Токіо відбулись Ігри XXXII Олімпіади. Більше 11 тисяч спортсменів з 206 країн-учасниць розіграли 339 комплектів нагород. Неофіційний командний залік, який формується за кількістю і якістю виграних нагород представниками збірних команд країн в різних дисциплінах, які представлені на Олімпійських іграх, виграла збірна команда США На другому місці КНР, на третьому – Японія. Україна у медальному заліку посіла 44-те місце.

Слід відмітити, що результати порівняльного аналізу статистичного матеріалу участі спортсменів незалежної України в Іграх XXVI – XXXII Олімпіад свідчать про те, що у Токіо – 2020 зменшилось кількість учасників Олімпіади, вітчизняні спортсмени здобули найменшу кількість золотих нагород та посіли найнижче місце у медальному заліку (табл. 1).

Однак результати виступу українських спортсменів на Іграх XXXII Олімпіади слід оцінювати не тільки з позиції порівняльного аналізу статистичного матеріалу участі спортсменів незалежної України в Іграх Олімпіад, а й розглядати з позиції тих умов, у яких нині перебуває Україна, а саме бойові дії на сході країни та економічна криза.

Незважаючи на соціальні і економічні проблеми в країні, 44-те місце у неофіційному командному заліку та 16-те місце за загальною кількістю медалей на Іграх XXXII Олімпіади серед 206 країн світу – це гідний результат для тих умов в яких живе зараз Україна. Поряд з цим необхідно визначити, що 23 спортсмена України посіли місця з четвертого по шосте, що є високим спортивним показником, оскільки Міжнародний олімпійський комітет відмічає окремими дипломами всіх спортсменів, які посідають з першого по шосте місця.

На цей час актуального значення набуває проведення детального аналізу виступів українських збірних команд з різних видів спорту, ступеня реалізації спортсменами своїх потенційних можливостей і на цій підставі визначення основних проблем та шляхів їх вирішення у черговому циклі підготовки національної команди до Ігор XXXIII Олімпіади 2024 р. у Парижі (Франція).

Таблиця 1

Статистичні дані участі спортсменів незалежної України в Іграх XXVI – XXXII Олімпіад

Ігри Олімпіад, рік, місце	Кількість				Кількість медалей				Місце в неофіційному командному заліку
	Учасників	Видів спорту	Види спорту, в яких спортсмени вибороли медалі	Спортсмени, які вибороли медалі	З	С	Б	Усього	
1996, Атланта (США)	233	24	10	33	9	2	12	23	9
2000, Сідней (Австралія)	234	27	13	34	3	10	10	23	21
2004, Афіни (Греція)	245	27	15	47	9	5	9	23	12
2008, Пекін (Китай)	257	28	15	31	7	5	15	27	11
2012, Лондон	232	28	9	24	5	4	10	19	14

(Велика Британія)									
2016, Ріо-де-Жанейро (Бразилія)	205	28	8	13	2	5	4	11	31
2021, Токіо (Японія)	153	26	13	24	1	6	12	19	44

Примітки: З – золота, С – срібна, Б – бронзова.

Коротко про основні підсумки змагань українських спортсменів на Іграх XXXII Олімпіади у Токіо.

Україну представляли 153 спортсмена у 26-ти видах спорту, це найменший склад збірної України за всю історію виступів на Іграх Олімпіад. На Іграх XXXII Олімпіади у Токіо спортсмени України вибороли дев'ятнадцять медалей (одна золота, шість срібних та дванадцять бронзових) з тринадцяти видів спорту (боротьба греко-римська, боротьба вільна (жіноча), бокс, велосипедний спорт (трек), веслування на байдарках і каное, дзюдо, карате, легка атлетика, плавання, артистичне плавання, стрільба кульова, теніс, фехтування).

На наш погляд факторами успішного виступу у цих видах спорту є:

- наявність висококваліфікованих тренерських кадрів;
- оптимально підібрані методики спортивної підготовки на заключному етапі підготовки до Ігор – 2020.

Водночас спортивні результати в окремих видах спорту на Іграх XXXII Олімпіади дають змогу вказати на фактори слабого виступу українських спортсменів, незважаючи на можливості завоювання медалей у цих видах спорту згідно з даними багатьох аналітиків, як компанії Infostrada Sports, так і інших експертів, що спеціалізуються на спортивній статистиці. До них, на наш погляд відносяться:

- незадовільний рівень реалізації методики побудови заключного етапу підготовки спортсменів до олімпійських ігор;
- відсутність психологічної стійкості спортсменів на змаганнях;
- слабка тактична підготовка окремих спортсменів;
- низька організація науково-методичного та медичного забезпечення.

Ці дані відображають сучасний стан олімпійського спорту країні та вказують на необхідність удосконалення видів спорту.

На нашу думку, сьогодні система розвитку олімпійських видів спорту в Україні не є оптимальною. Спостерігається явний дефіцит сучасних центрів підготовки, неефективне бюджетне і позабюджетне фінансування, недосконалість нормативно-правового та організаційно-управлінського, науково-методичного, медичного, інформаційного та кадрового забезпечення.

Таким чином, стратегія розвитку олімпійських видів спорту в сучасних умовах розвитку України вимагає формування та наукового обґрунтування концептуальних основ для успішного і динамічного розвитку олімпійських видів спорту.

Для оцінювання сучасного стану функціонування і розвитку олімпійських видів спорту було проведено PEST-аналіз на матеріалі дитячо-юнацької спортивної школи (ДЮСШ) з фехтування Київської міської ради «Динамо» [3]. PEST-аналіз – це маркетинговий інструмент, призначений для виявлення політико-правових, економічних, соціальних і технологічних аспектів зовнішнього середовища, які впливають на розвиток галузі/організації і складається на 3 – 5 років наперед.

Методика PEST-аналізу передбачає:

- 1) підбір експертів для проведення PEST-аналізу;
- 2) формування експертами основних факторів зовнішнього макросередовища ДЮСШ «Динамо» м. Києва;
- 3) оцінку експертами потенційних зовнішніх сприятливих можливостей та загроз ДЮСШ «Динамо» м. Києва;
- 4) обробку (зведення в одне ціле) експертних висновків;
- 5) оцінку реальної значущості факторів;
- 6) аналіз отриманих результатів.

В якості експертів було залучено 12 компетентних фахівців з фехтування: провідні тренери, члени комплексної наукової групи збірної команди України з фехтування.

Експертами сформовано перелік основних політико-правових, економічних, соціальних і технологічних факторів, які можна віднести до можливостей та загроз зовнішнього макросередовища.

Результати досліджень свідчать про те, що в групі політико-правових факторів найбільш значущим за рівнем вагомості є законодавча підтримка розвитку видів спорту в державі (0,33) та державна політика розвитку фехтування в країні (0,32). В групі економічних факторів найбільш істотними є фінансування і матеріально-технічне забезпечення спортивних шкіл (0,33), інвестиційна політика в сфері розвитку фехтування (0,31), забезпечення основними засобами функціонування спортивних шкіл (0,30). В групі соціальних факторів вирішальним є рівень тренерсько-викладацьких кадрів та умов праці у спортивних школах країни (0,18), від'їзд за кордон талановитих тренерів і перспективних спортсменів (0,16). В групі технологічних факторів найбільш значущими визначено інноваційні технології та їх вплив на розвиток фехтування (0,32), тенденції науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) (0,18) та нормативно-методичне забезпечення навчально-спортивного процесу підготовки спортсменів (0,18).

Як свідчить аналіз, великого значення для розвитку фехтування у спортивних організаціях набувають політико-правові фактори, які чинять вагомий вплив на діяльність спортивних шкіл. Це пов'язано з тим, що діяльність спортивних шкіл потребує від держави вирішення багатьох питань як суто навчально-методичних, пов'язаних із підготовкою спортсменів, так і правових, які встановлюють правила і норми розвитку видів спорту. Сучасне політико-правове середовище ще не зовсім сприятливе для ефективної реалізації стратегії розвитку фехтування у спортивних школах України. Найбільшу загрозу становить недосконалість чинних законодавчих та нормативно-правових документів усіх рівнів, що не дають змоги забезпечити необхідні умови для реалізації організаційно-управлінських, фінансових, матеріально-технічних, кадрових, навчально-методичних, медичних та інших засад для нормативного функціонування системи розвитку видів спорту.

Значний вплив на розвиток фехтування у спортивних організаціях належить економічним факторам. Проведений аналіз виявив проблему у фінансуванні і матеріально-технічному забезпеченні спортивних шкіл, пов'язані з інвестиційною політикою держави в сфері розвитку видів спорту. Фінансування спортивних шкіл не в повному обсязі призвело до того, що їх матеріально-технічна база не відповідає сучасним вимогам підготовки спортсменів.

Соціальні фактори, як показали дослідження, чинять незначний вплив на розвиток фехтування. Тим не менше, її деякі чинники, такі, як рівень тренерсько-викладацьких кадрів та умов праці у спортивних школах та від'їзд за кордон талановитих тренерів і перспективних спортсменів, знижують ефективність розвитку виду спорту. Таким чином, заходи управлінського характеру у соціальній сфері слід спрямовувати на підвищення рівня кваліфікації тренерського складу та поліпшення рівня праці у спортивних школах.

Технологічні фактори. Використання передових ідей і підходів до навчально-спортивного процесу спортсменів створює міцну основу для довгострокової і ефективної роботи спортивних шкіл. Однак, як показали дослідження, впровадження нових технологій, інновацій у розвиток фехтування відбувається повільно у зв'язку з недостатнім фінансуванням для їх застосування, тому у даний час використовуються застарілі технології, що гальмує розвиток сфери. Ще одним фактором інноваційної технології, що здійснює вплив на розвиток фехтування, є нормативно-методичне забезпечення навчального процесу спортсменів, яка характеризується високим ступенем консерватизму і низьким рівнем впровадження і розвитку інновацій. Таким чином, визначено низький рівень інноваційної активності спортивних шкіл.

Проведений PEST-аналіз показав, що на даний час розвиток фехтування в ДЮОШ Київської міської ради «Динамо» гальмує низка факторів макросередовища і умов, які потребують ефективного управління і проведення ряду реформ.

Як показує наше дослідження процес функціонування і розвитку олімпійських видів спорту в сучасних умовах потребує принципово нових економічних основ і пошуку нових організаційно-правових форм їх функціонування. На нашу думку це перехід від екстенсивної моделі розвитку видів спорту, яка сьогодні використовується в Україні, до інноваційної.

Отже, сьогодні особливо гостро стоїть питання наукового обґрунтування та розробки цільової соціальної програми розвитку олімпійських видів спорту в Україні.

Висновки. 1. 44-те місце у неофіційному командному заліку та 16-те місце за загальною кількістю медалей (одна золота, шість срібних та дванадцять бронзових) на Іграх XXXII Олімпіади серед 206 країн світу – це гідний результат для тих умов, в яких живе зараз Україна.

2. Для забезпечення надалі завоювання золотих медалей і призових місць на Олімпійських іграх необхідна розробка моделі інноваційного розвитку олімпійських видів спорту на основі стратегічного партнерства між державою, громадськими спортивними організаціями, наукою, сферою освіти і бізнесу.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою Концепції розвитку олімпійських видів спорту в Україні.

Література

1. Бубка С. Н., Платонов В. Н. Менеджмент подготовки спортсменов к Олимпийским играм. Киев: Олимпийская лит.; 2017. 480 с.
2. Дрюков О., Дрюков В. Підсумки виступу олімпійської команди України а Іграх XXXI Олімпіади 2016 року у Ріо-де-Жанейро (Бразилія). Aktual. probl. fiz.. kultury i sportu. 2016; 37(3); с. 3 – 15.
3. Дрюков О. В. Стратегічний аналіз впливу макросередовища на розвиток спортивного фехтування в Україні. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): 2020; 7(127)20; с. 79 – 82.
4. Платонов В., Есентаев Т. Организационно-управленческие модели подготовки спортсменов высокой квалификации в условиях политизации и коммерциализации олимпийского спорта. Наука в олимп. спорте. – 2015. – №2. С. 19 – 26.

References

1. Bubka S. N., Platonov V. N. Menedzhment podgotovky sportsmenov k Olympyiskym yhram. Kyev: Olympyiskaia lit.; 2017. 480 s.
2. Driukov O., Driukov V. Pidsumky vystupu olimpiiskoi komandy Ukrainy a Ihrakh KhKhKhI Olimpiady 2016 roku u Rio-de-Zhaneiro (Brazylia). Aktual. probl. fiz.. kultury i sportu. 2016; 37(3); s. 3 – 15.
3. Driukov O. V. Stratehichniy analiz vplyvu makrosередovishcha na rozvytok sportyvnogo fekhturnannia v Ukraini. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova. Seria 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport): 2020; 7(127)20; s. 79 – 82.
4. Platonov V., Esentaev T. Orhanyzatsyonno-upravlencheskye modely podgotovky sportsmenov vysokoi kvalyfykatsyy v uslovyakh polytyzatsyy u kommertsyalizatsyy olympyiskoho sporta. Nauka v olymp. sporte. – 2015. – №2. S. 19 – 26.